

SVETKO KOBAL-FLORJAN

MOJI SPOMINI NA DR. BORISA KOCJANČIČA IN DOGODKE, KI SO NAJU POVEZALI

Ob letošnji komemoraciji v spomin talcem, ki so jih dne 9. 2. 1944 ustrelili za Kamnitnikom v Škofji Loki, sem razmišljal o hudi usodi posameznikov in njihovem prispevku v narodnoosvobodilnem boju. Vse prehitro pozabljamo na njihova dejanja, samoodpovedi in žrtve, in tako prah počasi prekriva dogodke in usode in vedno večja je nevarnost, da bodo pozabljeni in izgubljeni za bodoče generacije. Samo pisana beseda bo ostala. Ob tem sem začutil dolžnost, da se na ta način oddolžim spominu na tovariša Borisa Kocjančiča, kateremu so Loški razgledi sicer že posvetili nekaj prostora, vendar veliko premalo, da bi to spodbudilo izdelavo celovitejšega pregleda njegovega dela.

K temu zapisu pa me je spodbudil tudi tov. Jože Vidic, ki v svoji znani knjigi *Po sledovih črne roke* na straneh 58 in 59¹ bežno omenja dr. Kocjančiča, kar pa nujno zahteva dopolnitve. Tudi moji spomini prikazujejo le delček njegovega prispevka k narodnoosvobodilnemu boju in upam, da bodo zadostna spodbuda tudi drugim, da dopolnijo opis njegovega dela z dogodki, za katere vedo.

December 1941 in januar 1942 bosta prav gotovo v zgodovini Škofje Loke in okolice pa tudi vse Slovenije zapisana kot čas izjemnih dogodkov, ki so dali globok pečat kasnejšemu osvobodilnemu in revolucionarnemu delu. V tem času se je začel pravi polet upora proti okupatorju, ki je bil presenečen in zmeden nad njegovo množičnostjo, silovitostjo in originalnostjo. Razpoloženje za upor med prebivalstvom, ki ga je vodila komunistična partija na eni strani in stopnjevana reakcija okupatorja na drugi strani, sta iz dneva v dan naraščala ob dogodkih, ki so se vrstili z bliskovito naglico od akcije v Rovtu, napada partizanov na zapore v Škofji Loki, poljanske vstaje, do Dražgoš kot zgornje točke razvoja spopada. Boj v Dražgošah dne 9., 10. in 11. 1. 1942 se je čul po vsej Gorenjski. S topovskim obstreljevanjem Dražgoš je okupator sam prenesel hrup boja v vsako hišo Gorenjske, dela Primorske in Ljubljane, ne zavedajoč se, da s tem sam priznava svojo nemoč, da bi Cankarjev bataljon uničil z lahkim orožjem.

Po boju v Dražgošah se je Cankarjev bataljon umaknil na Jelovico in se po znanih borbah razdelil v manjše skupine. Do takšne odločitve je očitno prišlo zaradi prepričanja, da bodo nemški pritisk in hudo zimo laže preživele manjše enote, pa tudi zaradi političnih potreb, da bi bili partizani na čim širšem področju in s svojo prisotnostjo dvigali moralo med ljudmi. Del bataljona je šel 14. 1. v smeri rajona Jesenic, glavnina pa čez Zabrekve do Sv. Mohorja in nato drugi dan naprej proti Planici. V rajonu Mohorja in Bukovšiče je ostal štab bataljona z Žagarjem, Gregorčičem in Brtoncljem in del selške skupine,² ostali pa so nadaljevali pot proti Križni gori, kamor so prispeli v

večernih urah 16. 1. 1942. Tu so želeli prespati, vendar so zaradi vesti, da se pripravljaja hajka — o tem jih je obvestil Tine Kalan-Dolinski³ — takoj nadaljevali pot mimo cerkve na Križni gori, se spustili v Sotesko, prečkali Selščico preko Pamerjevega mostu in se usmerili v breg Lubnika. Še pred polnočjo so prispeli h kmetu Zalubnikarju. Del Cankarjevega bataljona, ki je prečkal reko in prispel k Zalubnikarju, so sestavljale tako imenovane »skupine«, in sicer del selške skupine, škofjeloška skupina in poljanska skupina. Naziv »skupina«, ki se je pojavil po dogodkih v Dražgošah⁴ in ni istoveten z običajno vojaško formacijo — bataljon, četa, vod, desetina — kakor je bil organiziran Cankarjev bataljon še med borbo v Dražgošah, kaže na določene spremembe v sestavi in organiziranju enot in odraža elemente drugačne taktike.⁵ Že sam naziv »selška«, »poljanska« in »loška skupina« kaže na to, da so bile organizirane po ožjih področjih, pa tudi sestav borcev dokazuje, da so skupino sestavljali zlasti domačini z določenega področja. Seveda so bile tudi izjeme. Take izjeme so bile že pri vodilnem kadru. Jaka Bernard je bil doma iz Koritnega pri Bledu, Matija Udvinc-Vajs pa iz Črnuč. Do takih sprememb je prišlo očitno po spoznanju vodstva, da v preostalih težkih mesecih zime predstavlja glavno nalogo ohranitev žive sile in enot ob silovitem pritisku Nemcev, ki so na vsak način hoteli likvidirati udarno silo osvobodilnega boja. Organiziranje partizanov po skupinah, v katere so bili vključeni predvsem domačini, je imela v takih pogojih prednost, tako glede poznavanja terena kakor tudi vzdrževanja zvez z dolino. Tudi pri vodilnem kadru se poleg komandirja in vodnika pojavlja naslov vodja skupine, čeprav so bile skupine blizu nekdanjim vodom. Jaka Bernard, ki je bil v Dražgošah komandir 2. čete, se pojavlja kot vodja loške skupine, Matija Udvinc-Vajs kot vodja dela selške skupine in Vinko Oblak, Pavle Peternel in Rudi Robnik kot vodje delov poljanske skupine.⁶ Vendar je bil nesporni vodja vseh vendarle Jaka Bernard.

Po prihodu h kmetu Francu Pintarju-Zalubnikarju, Breznica pod Lubnikom št. 7, so se skupine ločile.⁷ Pri Zalubnikarju so ostali partizani iz selške skupine in del poljanske skupine, med njimi so bili tudi ranjenci iz Dražgoš in kasnejših borb. V tej skupini so bili med drugimi tudi tovariši: Jože Golob in Lojze s Praprotnega, Stane in Vinko Dolenc s Praprotnega, Franc Pintar, Tone Šifrer, oba s Praprotnega, nekateri tovariši iz Javorij, med njimi Silvo Štibelj-Dimač, Marko Čadež iz Delnic, Silvo in Dominik Dermota, Jaka in Pavle Kržišnik z Malenskega Vrha in drugi.⁸

Loška skupina se je nastanila pri kmetu Nacetu Demšarju — po domače pri Nacetu — Breznica pod Lubnikom, št. 8, in pri kmetu Lovrencu Habjanu — po domače pri Sušniku — pr' Suš — v Breznici (hiša in hlev požgana). Spisek Ločanov v loški skupini je objavljen v Loških razgledih 2, 1955 — članek Nika Kavčiča, stran 8. Ostali del poljanske skupine je takoj nadaljeval pot naprej po vojaški cesti in se nastanil na Gabrški Gori pri kmetu Rovtarju in drugih.

Po ustni izjavi Marije Jurčič-Dolinčkove Micke, Breznica pod Lubnikom št. 6, so bili tudi pri njih partizani 17. 2. 1942, Andrej Krajnik — po domače Potočnikov — Breznica pod Lubnikom, št. 5, prav tako trdi, da je bila pri njih neka skupina.

V borbah v Dražgošah in naslednje dni je imela največ ranjencev selška skupina, v loški skupini pa si je pri spustu s Križne gore v dolino zvil nogo Rajko Pipinič.⁹

Breznica pod Lubnikom je bila leta 1941 večinoma naklonjena partizanskemu gibanju, nekateri kmetje so bili povezani v OF, odkritih sovražnikov ni bilo. To je bil tudi vzrok, da so bile po prihodu skupin hitro vzpostavljene zveze z dolino in mogoča pomoč organizacij OF. Breznica pod Lubnikom pa je kasneje doživela veliko politično diferenciacijo. Na eni strani so padle žrtve za OF (Nace Demšar 1942, Jaka Krajnik 1942, Janez Krajnik 1945, Franc Krajnik-Jernač in drugi, v partizanih pa je bila Rozalka Krajnik), na drugi strani pa iz Breznice izvira vodilni kader bele garde v Škofji Loki. Od tod so bili komandant bele garde Jaka Klobovs (Homolov Jaka) z bratoma Tonetom in Jožetom, bratje Habjan (pri Sušniku) Andrej, Jože, Lovro in Janez, medtem ko je bil Tone v nemški vojski, Tone Habjan (pri Maužarju) in drugi.

Nekateri so se odlikovali po surovosti in imajo na vesti številne žrtve. Po zaslugi bratov Habjan in njihovih pajdašev sta padla v zasedo in bila ubita dne 18. 3. 1944 nad Sušnikovo kmetijo sekretar okrajnega komiteja KPS Škofja Loka tov. Peter Kavčič-Jegorov in narodna heroina Danila Kumar. Pri Sušniku so tudi nameravali ustanoviti belogardistično postojanko, kar so partizani pravočasno preprečili s požigom kmetije. V bližnji Sopotnici »pri Muretu« pa so vendarle zgradili znano postojanko in iz nje hodili na lov za sodelavci OF in partizani. Nekateri klavci iz Breznice so dobili zaslužen plačilo, nekaj pa jih še živi in žal niso prejeli kazni. Politična diferenciacija pa je imela svojo osnovo tudi v razrednih razlikah. Franc Habjan (Sušnik) je hotel postati veleposestnik, saj je imel tri kmetije, posojal je denar in odiral ljudi. Znan je primer, ko je spravil na boben kmetijo Jurčič (pri Čudetu) v Sopotnici, zaradi česar sta se oba starša obesila in pustila štiri nepreskrbljene

Domačija Franca Pintarja — Zalubnikarja v Breznici pod Lubnikom, kjer so bili januarja 1942 ranjenci selške skupine

otroke.¹⁰ To poglavje škofjeloške zgodovine še čaka temeljitejše obdelave in ocene.

Med dogajanjem decembra 1941 in januarja 1942 sem bil sekretar SKOJ v Škofji Loki in sem vzdrževal zveze s Cankarjevimi bataljonom. Te zveze so bile zlasti pogostne v času odhoda Ločanov v partizane, akcije na zapore v Škofji Loki in borb v Poljanski dolini. Dopoldne 17. 1. 1942 sem dobil od tovariša Jožeta Gregorčiča nujno obvestilo, da potrebujejo hitro zdravniško pomoč za ranjence in naj čimprej pripeljem kakega zdravnika k njim. Sporočilo je bilo poslano verjetno po zaupniku iz Bukovščice, vsebovalo pa je samo približno lokacijo enot, ki imajo ranjence, in to rajon Breznica, Sopotnica, Gabrška Gora. Naročilo je bilo poslano tako, da je izzvenelo kot klic v sili. Ker mene trenutno ni bilo doma, je sporočilo sprejela moja mama in tako nisem imel nobenih možnosti, da bi dobil kakršnekoli dodatne informacije. Mama je vedela samo to, da je bil človek že nekajkrat pri nas, po opisu pa sem sklepal, da je eden Tomažinovih (Kocjanovih) iz Bukovščice. Ko sem se vrnil domov, me je torej čakala nova naloga, kakršne do sedaj še nisem opravljal. Kaj storiti? V Škofji Loki je v tem času ordiniral kot zdravnik samo dr. Kocjančič v hiši Šolska ulica 8. Dolgoletni loški zdravnik dr. Hubad, ki je bil najstarejši zdravnik v Škofji Loki, je bil namreč poročen z Židinjco iz Zagreba in je še pravi čas pobegnil pred Nemci v Ljubljano ter se vrnil v Škofjo Loko šele po vojni. Tovariša dr. Kocjančiča sem sicer poznal, ker je leta 1933 zdravil očeta, vendar nisem bil seznanjen z njegovimi političnimi pogledi in tudi nisem vedel, ali je imel do takrat že kakšne stike z Osvobodilno fronto. Poleg tega je bilo obvestilo o lokaciji tako približno, da niti ne bi mogel peljati zdravnika na določeno mesto brez tveganja, da ga vidijo številni partizani in kmetje, kar bi bilo zanj lahko usodno. Zaradi tega sem se takoj odpravil na pot, da vzpostavim sam direktno zvezo s partizani.

Glede na obvestilo je bilo najprimerneje, da se podam v Breznico in nato naprej po vojaški cesti nad Sopotnico proti Gabrški gori. Na srečo sem našel že takoj v Breznici pri kmetijah Maužar in Dagarin (Tone Habjan in Stanonik) stražo iz loške skupine, od katere sem dobil informacijo, da so partizani v glavnem pri Nacetu, Sušniku in Zalubnikarju. Pri Nacetu sem dobil skoraj vse loške tovariše in imel razgovor z Jakom Bernardom. Srečanje z Ločani je bilo res veselo, saj se nismo videli že od borb Cankarjevega bataljona na Valterskem Vrhu dne 27. 12. 1941. Pri Nacetu sem srečal tudi Franceta Kavčiča-Veljka, ki je bil tesno povezan z menoj pri delu v SKOJ v Škofji Loki. Dogovorila sva se, da bi se naslednji dan sestali v Breznici skojevci iz Loke, ki so sodelovali pri znani akciji na zapore. Bernard mi je povedal, da so ranjenci pri Zalubnikarju, kamor naj bi prišel zdravnik. Bernard je bil obveščen, da so imeli namen meni poslati obvestilo, ker so se o tem pogovarjali v rajonu Planica. Ker takrat še niso vedeli za točen potek premikov in ne za končno lokacijo, je logično, da je bila le-ta naznačena le približno. Bernardu sem povedal, da trenutno nimamo nobenega zdravnika na zvezi v OF, da pa je v Loki samo dr. Kocjančič, o čigar politični opredelitvi nisem informiran. Bernard je bil mnenja, da je obisk zdravnika tako nujen, da naj pripeljem dr. Kocjančiča na kakršenkoli način, naj pa vendarle pazim na to, da ga vodim tako, da ga bo videlo čim manj ljudi. Bernard je tudi naročil, da se organizira dobava hrane in drugih potrebščin, zlasti tople obleke in obutev.

Kmetija Nacefa Demšarja — pri Nacetu v Breznici pod Lubnikom, kjer je januarja 1942 bival del loške skupine (na cesti stoji Milan Zakelj)

Pri Sušniku sem srečal Alojza Pečnika, glavnega v skupini partizanov ob akciji na zapore 21. 12. 1941, kateremu sem povedal, da je nanj razpisana visoka nagrada 20.000 RM, nalepljeni lepaki v obliki tiralice in objavljena nagrada izdajalcu. Lepak je podpisal sam general Rösener.¹¹ V šali mi je rekel, da do sedaj ni vedel, da je toliko vreden in da bo ob priliki že sam šel k Nemcem »po nagrado«. Vendarle mi je rekel, naj mu po možnosti plakat prinesem, ko pripeljem zdravnika. Iz razgovora z Bernardom sem tudi ugotovil, da so Stane Žagar, Jože Gregorčič in Johan Bertoncelj ostali v rajonu Mohor — Planica z deli selške skupine in se bodo njim kasneje priključili.

Po poti domov proti večeru sem razmišljal o tov. Gregorčiču, ki mi je poslal obvestilo. Kakšna globoka skrb komandanta za svoje borce in ranjence! Čeprav ni mogel točno vedeti, kje se bodo skupine nastanile, je vendarle poskušal organizirati pomoč ranjencem, kamorkoli bodo že prišli. Pri povratku domov sem že ugotovil, da pomoč v hrani in ostalem že prihaja v Breznico po drugih vezah, ki so jih vzpostavljali borci z dolino in organizacijo OF.

Drugi dan 18. 1. 1942 okrog 9. ure, bila je nedelja in lep, sončen, mrzel dan. Vzel sem revolver in bombo, v suknjič pa stlačil tudi prepognjen lepak o nagradi na Pečnikovo glavo ter odšel k dr. Kocjančiču. Naj omenim, da je bil revolver last dr. Jožeta Pokorna, ki ga je izročil mojemu bratu ob selitvi v Srbijo, brat pa meni, ko je tudi njega doletela ista usoda. Defenzivna nasekana bomba iz stare jugoslovanske vojske pa je bila iz vojaške baze na Trati, od koder smo dobivali precej orožja preko Draga Vraničarja in drugih. Po poti me je skrbelo, ali bo tov. Kocjančič doma, ker je bila nedelja, vendar je kot edini zdravnik v Loki stalno dežural.

Ko sem vstopil v čakalnico v visokem pritličju hiše, je bila tu neka starejša ženska, ki pa jo je Kocjančič takoj poklical v ordinacijo. Nervozno sem čakal na konec obiska in razmišljal, kako bo tov. Kocjančič reagiral. Mene verjetno ni poznal, čeprav sva se večkrat srečala na cesti. Navsezadnje je bil on zdravnik, jaz pa študent, star šele 20 let, in ni bilo razloga, da bi vzbujal pri njem posebno pozornost. Ženska je bila v ordinaciji kakih 10 minut, potem je odšla. Potrkal sem na vrata in takoj vstopil.

»Dober dan. Gospod doktor, nisem bolnik,« sem rekel in nadaljeval:

»Pošilja me poveljstvo določene enote naše ljudske vojske. Ranjenci potrebujejo nujno pomoč, skrajni čas je za intervencijo. Sklicujem se na humana načela zdravniške etike. Poveljstvo meni, da nimate alternative, preskrbeli pa bomo za vse možne mere konspiracije in varnosti.«

Moje besede so ga lahko prepričale, da ne bom v ničemer okleval. Gledal me je s svojimi prodornimi, človeškimi očmi in se v sebi bojeval. Šele kasneje sem razumel, kakšen boj je bil. Ali naj mi sploh verjame? Ali lahko zaupa tako mlademu človeku? Ali ni vse skupaj morda provokacija? Kdo me dejansko pošilja? Nisem želel ustvariti vtisa, da bo moral z menoj, četudi s silo, vendar mu je moja roka v žepu prav gotovo jasno govorila, da sem do kraja odločen, da ga odpeljem.

»Saj gre za ranjence,« sem rekel in dodal: »Napake v metodah bomo popravili kasneje.«

To je bil najbolj napet trenutek srečanja.

Ko je vprašal, za kakšne rane gre in kaj mora storiti, se je tehtnica nagnila na mojo stran. Odgovoril sem, da so strelne in zmrzline.

»In kje so ranjenci, kam naj grem?« je vprašal.

»Razumeli boste, gospod doktor,« sem rekel, »da vam tega v tem trenutku ne morem povedati. Šla bova preko Glavnega trga v smeri proti Poljanski dolini. Vi pojdite pred menoj nekaj korakov, zdeti se mora, kakor da nimava nič skupnega.«

»In kdaj se bom vrnil?« je vprašal.

»Mislim, da še danes do večera,« sem odgovoril.

Globoko sem se oddahnil, kajti čutil sem, da se je že odločil. Poklicna dolžnost je bila močnejša od dvomov.

Iz omare je vzel zdravniško torbo, spravil vanjo zdravniške instrumente, zdravila in povoje, šel v sosednjo sobo po težke čevlje, oblekel plašč in zaklical ženi, da gre k nekemu bolniku.

Nato sva odšla.

Pri vratih na stopnicah se je ustavil in me še enkrat pogledal s prodornim pogledom.

»Za ranjence gre, za Slovence, gospod doktor,« sem mu rekel in v grlu me je stisnilo.

Odločno je krenil po stopnicah in jaz za njim. Šla sva mimo šole, mimo Balanta, preko Kapucinskega mostu na Glavni trg in mimo gestapa proti Poljanski cesti. Pred staro Erženovo hišo ga je nekdo ustavil in moral sem mimo njega. Kaj sedaj? Tu bi se me lahko otresel. Da ne bi vzbujal pozornosti, sem zavil mimo Hafnerjeve mesnice po Grabnu in se tu ustavil. Kmalu sem ga videl, kako gre mimo sedanje občine, zavil sem za njim in kmalu dobil primerno razdaljo. Ni se oziral, hodil je hitro, izven Karlovca sem razdaljo povečal. Pred odcepom na vojaško cesto sem ga prehitel in zavil nanjo. Na ovin-

ku vojaške ceste pri vodovodnem rezervoarju sem zavil s ceste na ozko gaz, ki je tekla po bližnjici v Breznico. Sedaj, sva hodila skupaj, vsak korak je spremljalo škripanje snega. Tako sva sopihala v breg, ne da bi se ustavljala, kajti mudilo se nama je. Ko sva prišla blizu prve kmetije, se je nenadoma ustavil in zasoplo rekel:

»Nobene potrebe ni bilo, da ste me k temu koraku želeli pripraviti s silo,« se je prvič zasmel in krenil naprej.

Kako majhen sem bil v tem trenutku! Ničesar nisem bil zmožen odgovoriti, imel sem občutek nekakšne krivde, pomešane z radostjo, da je to vendarle naš človek.

Zaradi visokega snega nisva imela nobene druge možnosti, da prideva na cesto, kakor stezo mimo kmetij Kalan, Dagarin in Maužar. Pretihotapila sva se mimo v želji, da naju ne bi videli in krenila po cesti proti kmetiji Pri Nacetu. Straža na ovinku me je dobro poznala, saj so bili sami Ločani.

Pri Nacetu sem dr. Kocjančiča predstavil Jaki Bernardu, ki se mu je zahvalil za obisk in ga zaprosil, da gre k Zalubnikarju, kjer so bili ranjenci. Prosil ga je tudi, naj bi obiskal nekega ranjenca iz bojev na Pasji ravni dne 27. 12. 1941, ki je skrit na kmetiji Staniše nad Zmincem.¹²

Kasneje sem zvedel, da je bil tov. Kocjančič res pri njem, vendar ga zaradi težke rane in komplikacij, saj je preteklo že 20 dni, odkar je bil ranjen, ni mogel več rešiti.

Tov. Kocjančič je že pri Nacetu pregledal nekega ranjenca, ki je ležal v veži in mu nudil pomoč. Nato sva šla k Zalubnikarju, kjer so v hiši poleg peči ležali štirje ranjenci z različnimi poškodbami. Žal ni mogoče dobiti podatkov

Hiša dr. Borisa Kocjančiča v Škofji Loki

o teh ranjencih in ugotoviti, kakšna je bila njihova usoda. Pretežna večina borcev, ki so bili pri Zalubnikarju, pa je kasneje padla.

Tovariš Kocjančič se je takoj lotil dela.

Poslovil sem se od njega z besedami: »Hvala. Midva se ne pozna in se nisva srečala.«

Bilo je bolje, da se je vračal po drugi poti in sam. Po končanem delu se je spustil v Selško dolino. Žal se nikdar več nisva srečala.

Od Zalubnikarja sem odšel nazaj k Sušniku in iskal Alojza Pečnika. Njega tedaj ni bilo tam, zato sem plakat s tiralico ob smehu prisotnih obesil na jasli nad ležiščem v hlevu, kjer je Pečnik spal s svojimi ljudmi.

Od Sušnika sem hitro krenil navzdol po vojaški cesti, kajti bližal se je čas dogovorjenega sestanka skojevcev, ki smo sodelovali pri napadu na zapore v Škofji Loki. Dogovorjeni smo bili, da se dobimo na ovinku vojaške ceste nad prvimi hišami v Breznici. Tam je bil tovariš France Kavčič-Veljko, iz doline pa sta prišli Meri Govekar in Marija Jamnik. Veselo srečanje, prvo po aretaciji Franceta, je potekalo v pogovoru o dogodkih v zadnjem času in nalogah SKOJ in mladine. Razšli smo se polni vere v zmago. Nihče ni slutil, da bomo še marsikaj doživeli, preden bomo dočakali svobodo. Razšli smo se vsak na svojo stran.

Z velikim veseljem sem kasneje zvedel, da je tovariš Kocjančič tudi po tem dogodku vzdrževal zveze z osvobodilnim gibanjem. Žal razpolagam le s podatki o dveh primerih zdravljenja, ki ju je opravil tovariš Kocjančič. Spomladi 1943. leta je zdravil lažje ranjenega Petra Kavčiča-Jegorova, ki je bil ranjen ob izvajanju mobilizacije.¹⁴

Okrog 10. 12. 1943 je bil pri Pevnem pri Škofji Loki težko ranjen komandant Prešernove brigade tovariš Rudolf Hribernik-Svarun. Hudo ranjenega komandanta so odnesli na Planico in od tam v bolnišnico pri Prtovču.¹⁵ Tovariš Hribernik pravi, da so ga nato prepeljali do Lajš in hitro iskali zdravnika iz Škofje Loke. Dr. Kocjančiča so pripeljali z vozom preko Bukovščiće do Lajš, kjer je opravil prvo operacijo in obvezal rane. Tovariš Lojze Žontar-Aleksandrov je povedal, da je iz Loke zelo hitro prišel zdravnik, vendar zaradi konspiracije niso vsi vedeli, kdo je. Aleksandrov pravi, da so z velikim strahom čakali pred hišo v Lajšah, kako se bo operacija iztekla.

Partizanski zdravnik dr. Edvard Pohar pa je kasneje prevzel tovariša Hribernika na javki pod Prtovčem za bolnico v bližini Podlonka. Verjetno še živijo nekatere priče, ki bi lahko dogodek še natančneje osvetlile in odgovorile na vprašanje, kdo je tovariša Kocjančiča peljal v Lajše, kdo ga je obvestil in podobno.

Po posredovanju dr. Borisa Kocjančiča se je pri zdravnici Strnadovi v Loki nekaj časa skrivala sredi leta 1943 tovarišica Anica Cizelj-Marjanca, poročena Pervanja, potem ko je bila skoraj dva meseca skrita pri Kobalovih, kjer se je zdravila.¹⁶ Poleg tega je tovariš Kocjančič številnim aktivistom izdajal recepte za zdravila, ki so bila posredovana partizanskim enotam ali pa poslana internirancem v taborišča v Nemčiji.

Vso to aktivnost dr. Kocjančiča so verjetno spremljali tudi Nemci in zbirali podatke o njegovem delu. Težko bi vse njegovo delo ostalo skrito nepoklicnim očem. Ko sem prišel v partizane z dolge poti po zaporih in koncen-

tracijskih taboriščih na svobodno Mežaklo, sem že tam zvedel žalostno vest, da je tovariš Kocjančič za našo stvar dal tudi svoje življenje.

Slava tovarišu Borisu Kocjančiču!

Bil je predvsem Človek.

Opombe

1. Na strani 59 je objavljena tudi slika dr. B. Kocjančiča. — 2. Glej: I. Jan, *Dražgoše*, 1961, str. 134 in N. Kavčič, Ustanovitev, razvoj in akcije Loške čete v letu 1942, *Loški razgledi* 2, 1955, str. 9, 10. — 3. Ustna izjava Franceta Kavčiča-Veljka. — 4. Naziv »skupina« uporabljata tudi Ivan Jan (*prav tam*, str. 134), medtem ko Niko Kavčič v omenjenem članku govori o četah. — 5. Naziv »skupina« uporabljata v ustni izjavi tudi Milan Žakelj in nekateri še živeči kmetje v Breznici pod Lubnikom (Franc Pintar-Zalubnikar in žena Ivana, Tončka Demšar-Nacetova). Tovariš Žakelj je tudi mnenja, da bi namesto izraza selška, loška in poljanska skupina bolj ustrežal izraz: partizani iz Selške doline, Škofje Loke in Poljanske doline. — 6. Ustni izjavi Franceta Kavčiča in Milana Žaklja. Po nekaterih virih (C. Zupanc, *Partizanske enote in borbe v Selški dolini 1941—1943*, *Loški razgledi* 22, 1975, str. 226) je tudi Matija Udvarc-Vajs ostal v rajonu Mohor—Bukovščica in prešel šele kasneje z ostalo selško skupino na desni breg Selščice. Tudi Franc Pintar in Ivana se ne spominjata, da bi Udvarc prišel s skupino na njihov dom — k Zalubnikarju. — 7. Vsi naslovi v prispevku so današnje hišne številke. — 8. Ustni izjavi Franca in Ivane Pintar iz Breznice pod Lubnikom 7; oba se dobro spominjata, da so k njim prišli partizani zjutraj na dan sv. Antona, to pa je bilo 17. januarja 1942. — 9. Ustna izjava Franceta Kavčiča-Veljka. — 10. Nekateri podatke je dal Andrej Krajnik. — 11. Slika lepaka je objavljena v knjigi I. Jana *Dražgoše* (1961), str. 37. — 12. Natančnejše podatke o ranjencu ve France Kavčič. — 13. Ustni izjavi Franca in Ivane Pintar. — 14. Ustna izjava Franceta Kavčiča-Veljka. — 15. S. Petelin, *Prešernova brigada*, 1967, str. 178, 179. — 16. Tovarišico Anico Cizelj-Marjanco por. Pervanja omenjata tudi N. Kavčič, Škofjeloško okrožje — zibelka partizanskega tiska na Gorenjskem, *Loški razgledi* 3, 1956, str. 31, 34 in J. Krall, *Gorenjske in štajerske tiskarne*, 1976, str. 201.